

REACH: gondolatok, vélemények, kérdések

Bár az előregisztráció már megkezdődött, a Reach-csel kapcsolatban még számos kérdésre kellene választ adni. Ahhoz nem fér kétség, hogy a vegyi anyagok ellátásában, a szállítási láncban változások lesznek. Nem kérdéses, hogy a vállalatoknak jó időben el kell kezdeni a felkészülést a regisztrációra és az jóváhagyásra, fel kell használni minden lehetséges adatforrást és folyamatosan együttműködést kell kialakítani egymással. Az előregisztráció időtartamának közel a vége, és haladéktalanul meg kell tenni mindent annak érdekében, hogy legalább a legfontosabb alapanyagok hozzáférhetőek maradjanak a vállalat számára.

Tárgyszavak: vegyipar; REACH; ECHA; polimerek; regisztráció; költségek; versenytörvény; kommunikáció.

2008. június 1-jén megnyomták a Reach indítógombját, beindult az Európai Unió nagyívű programja a vegyipari tevékenység teljes átvilágítására, a vegyi anyagok gyártása és felhasználása révén esetleg fellépő kockázatok felderítésére és azok csökkentésére. 2008. december 1-jéig valamennyi vállalatnak – gyártónak, importálónak és esetleg a továbbfelhasználónak – előregisztráltatnia kell minden olyan anyagot, (készítményt vagy árucikket), amelyből *1 év alatt legalább 1 tonnát használ fel*. Az előregisztrált anyagokat a későbbiekben – a felhasznált mennyiségtől függő határidőre – regisztráltatni kell. *A regisztrálás és az ezt követő jóváhagyás feltétele a felhasználás kockázatával kapcsolatos adatok benyújtása. (Részletesebben lásd MISZ 2007/4, 6. sz.)* A program végrehajtása nagy terheket ró az európai vegyiparra, ezért sokan aggodnak, hogy ez versenyképességét is érinteni fogja. A világ többi része érdeklődéssel figyeli, hogyan boldogul majd az EU a program végrehajtásával. Európában is eltérőek a vélemények. A Reach által érintett szervezetek és vállalatok képviselőinek megnyilatkozásai is eltérőek. A következőkben ezek közül mutatunk be néhányat. Szokásunktól eltérően ezúttal megjelöljük azt is, hogy a nyilatkozó a milyen minőségében érintett a programban.

A végrehajtásért felelős szervezet szerint a feladat egyszerű

A Helsinkibe telepített **Európai Vegyi Ügynökség (ECHA, European Chemicals Agency)** a felelős a regisztráció végrehajtásáért, és egyúttal központi segítségnyújtó szervként is működik, amely elsősorban az egyes országokban felállított nemzeti segítő központokkal (Helpdesk) van kapcsolatban.

A Reach alapvető követelménye, hogy a vállalatok ismerjék saját anyagaikat és regisztráltassák azokat. *Az Európai Unióban jelenleg forgalomban lévő legtöbb vegyi anyagot előregisztrálni kell.* Közéjük tartoznak a „tisztá” anyagok, az azokból előállított keverékek, az ún. készítmények és azok a kész termékek, „árucikkek”, amelyekből a szokásos használat körülményei között vegyi anyagok szabadulhatnak fel. Az előregisztráció kötelezettsége kiterjed minden olyan vegyi anyagra, amelyből a vállalatnál évente legalább 1 tonnát használnak fel. A regisztráció határideje mennyiségtől függően 2010, 2013 vagy 2018. Ha a vállalat egy vegyi anyagot nem előregisztrált, azt 2008. június 1. után *(valamennyi korábbi cikk szerint 2008. dec. 1. után, ami logikus, hiszen addig előregisztrálhat)* nem használhatja fel a gyártásban és nem importálhatja, vagy csak azután, ha az ECHA-nál regisztráltatta és kifizette a regisztrációs díjat.

Az ECHA szerint az előregisztráció egyszerű, mert az érintett anyagnak csak a EINECS és CAS számát és a nevét, a vállalat azonosító adatait, a regisztráció határidejét, a hasonló anyagok neveit kell megadni. *A regisztrálástól eltérően az előregisztráció ingyenes.*

Az előregisztráció az ECHA weboldalán található Reach-IT portálon keresztül, elektronikusan juttatható el az Ügynökséghez. Maga a bejelentő file elkészíthető online a Reach-IT rendszeren belül a IUCLID 5 IT-program (tool) felhasználásával, de más IT-programok is felhasználhatók.

Az Ügynökség 2009. január 1. után közzéteszi az előregisztrált anyagok listáját, amelynek alapján a vállalatok megkezdik az anyaginformációs csereforumok (SIEF, Substance Information Exchange Forums) szervezését. Ezek célja az azonos anyagot használók közötti adatcsere és az adatgyűjtés, majd a regisztrációhoz benyújtandó ún. dossziék összeállítása. A részvétel a csereforumokban csökkenti a vállalatok költségeit és az elvégzendő vizsgálatok számát. Miután a fő regisztráló (a SIEF csoport vezetője) összeállította a csoportot összehozó anyag szükséges adatait tartalmazó dossziét, a vállalatok ehhez mellékelik a saját tevékenységükre jellemző speciális információkat. Valamennyi vállalatnak külön-külön be kell fizetnie a regisztrációs díjat.

A regisztrációért, értékelésért és engedélyeztetésért fizetendő regisztrációs díjakat az Európai Bizottság 2008 áprilisában fogadta el és az Official Journal 2008. április 17-i számában tette közzé. Nagysága a felhasznált anyag mennyiségétől függ: évi 10 tonna alatt 1600 EUR, évi 1000 tonna felett már 31 ezer EUR. A kisvállalatok akár 90%-os, az egymással együttműködő vállalatok 25% kedvezményt kapnak. A díjat az ECHA-nak kell befizetni. Az intermedierek regisztrációja kevesebbe kerül. A díjakat 2013-ban felülvizsgálják. Ezekből a díjakból fedezik részben az ECHA tevékenységét, a fennmaradó költségeket a központi költségvetés állja.

Az ECHA többnyelvű weboldalán kiegészítő magyarázó szövegeket (útmutatókat, guidelines) jelentetett meg a Reach törvény végrehajtásához. Az Ügynökség feladata a Reach-IT portál működtetése is, amelynek külön része szolgál az előregisztráció benyújtásához. Ugyancsak az Ügynökség terjeszti az információt a tagállamokon, azok Reach-centrumain, az ipari hálózaton és a médián keresztül.

A Reach fontos célja, hogy a vegyi anyagokat felhasználó ipar többet tudjon ezekről az anyagokról. Másik célja, hogy több információ jusson el a felhasználóktól a

vegyi anyagokat szállítókhoz, és ennek hatására a gyártók és az importálók jobban törekedjenek az anyagok veszélyességének mérsékelésére. A mélyebb tudás hozzájárul az emberi egészség megőrzéséhez és a környezet védelméhez.

A Reach akkor éri el célját, ha a vegyi anyagokat regisztrálják, meghatározzák jól körülírt használatuk melletti biztonságos voltukat, és ezek az információk a szállítási lánc mentén mindenki számára hozzáférhetőek lesznek.

Érdeemes azt is figyelembe venni, hogy a Reach azonos követelményeket támaszt az új és a már eddig is használt anyagokkal szemben. A regisztráció mindkét esetben csak az 1 tonnánál nagyobb felhasználás esetén kötelező. Korábban az új anyagokat már 10 kg évi felhasználás mellett is regisztráltatni kellett. A mennyiségi határérték növelése feltehetően serkenti majd az vegyipar innovációs tevékenységét.

Kell regisztráltatni a polimereket vagy nem?

Mielőtt egy vállalat elindulna egy vegyi anyag (elő)regisztrációjának rögzös útján, *először azt kell tisztázni, hogy a kérdéses anyag a Reach hatálya alá esik-e egyáltalán.* A polimergyártók számára ezt nem is könnyű eldönteni, mert a rendelet erre vonatkozó szövegrészletei nem teljesen egyértelműek, és a mellékletek, ill. segédanyagok nincsenek tökéletes összhangban magával a rendelettel. Egy német poliuretán-gyártó cég, az Elastogran GmbH munkatársa végigböngészte a jelenleg érvényes előírásokat, hogy megpróbálja tisztázni, hogy mi is a teendő.

A Reach törvény szövegében a 2.9, 3.5 és 6.3 cikkely foglalkozik a polimerekkel. A 2.9 cikkelyben szó szerint az áll, hogy „a polimerek nem tartoznak a Reach hatálya alá”, azaz „Reach does not apply for polymers”. A legtöbb polimergyártó csak idáig jut el, pedig érdemes tovább olvasni a rendeletet is és az útmutatót is. A 6.5 cikkelyben definiálják, hogy a Reach értelmében mi számít polimernek. A polimergyártók számára kissé szokatlan kritériumok a következők:

1. a polimerek egy vagy több monomervegyület által alkotott szakaszokból épülnek fel;
2. a tömegben (*feltehetően molekulatömegben*) mutatkozó eltérések a monomeregységek számának eltéréséből adódnak;
3. a polimermolekulák legalább három monomeregységet tartalmaznak, amelyek kémiai kötással csatlakoznak a negyedik, kezdő- vagy startermolekulához;
4. az anyag több mint 50 %(m/m)-a polimermolekula;
5. az anyag kevesebb mint 50 %(m/m)-a azonos molekulatömegű molekula.

Példaként dietilén-glikolból (DEG) mint startermolekulából és propilén-oxidból (PO) mint monomerből felépülő molekulákat minősítenek „polimer”-nek vagy „nem polimer”-nek. Az 1 DEG + 1 vagy 2 PO-ból felépülő molekula „nem polimer”. Az 1 DEG-ből és 3 PO-ból felépülő molekula a legkisebb „polimermolekula”, ha a PO molekulák a DEG ugyanazon OH-csoportjához kapcsolódnak, de „nem polimer”, ha az egyik monomer a DEG másik OH csoportjával van kémiai kötésben. Ha a DEG mindkét OH-csoportjával reagálnak a PO-molekulák, a legkisebb „polimermolekula” 1 DEG-ből és 4 PO-ból áll. Ha a startermolekula azonos a polimert alkotó monomerrel,

a legkisebb „polimermolekulát” 5 monomeregység képezi, mert a kezdő- és zárómolekula startermolekulának számít. Előfordulhat, hogy a nagyon kis molekulatömegű anyagokat a gyakorlatban polimerként tartják számon, de a Reach külön kategóriaként, „többé már nem polimer”-ként (NLP, no longer polymer) kezeli őket, és az ilyenek (elő)regisztrációkötelesek.

A 6.3. cikkelyben az áll, hogy a polimerek gyártóinak és importálóinak regisztráltatniuk kell a polimereket alkotó monomereket és mindazokat a polimerekhez adott anyagokat, amelyek $\geq 2\%$ -ban kémiai kötással beépültek a polimerbe, ill. több mint évi 1 t mennyiségben használják fel őket a vállalatnál, kivéve, ha ezeket az anyagokat a szállítói láncban már regisztrálták. Ennek értelmében *az EU-ban a polimergyártóknak nincs regisztrációs kötelezettségük, ha beszállítóik előregisztrációt nyújtottak be a monomerekről, ill. a regisztrációra kötelezett segédanyagokról.* Az EU-n kívüli polimergyártók csak akkor mentesülnek a regisztráció alól, ha közvetlen beszállítóik elvégezték a regisztrációt. A hangsúly a közvetlen beszállítón van; a szállítói sorban korábbi részvevő regisztrációját nem fogadják el. Érvényes regisztráció hiányában a polimergyártónak kell elvégezni a regisztráltatást.

A stabilizátort a polimer részének tekintik, és ezt nem kell regisztráltatni. Regisztráltatni kell azonban a mesterkeverékeket, színezékeket és a stabilizátornak nem minősülő valamennyi adalékanyagot. A starteranyagot és más anyagokat intermediereknek tekintik, amelyekről csak korlátozott számú és meglévő adatokat tartalmazó dossziét kell benyújtani a regisztrációhoz. A monomer is intermedier, de arról ugyanolyan részletes dossziét kívánnak meg, mint az „anyagok”-ról. *A polimerekre vonatkozó útmutató (polymer guidance)* a 3.1. cikkelyben határozottan intermediereknek minősíti a monomert, amelyet nem kell jóváhagyni. A függelékben sorolják fel azokat az anyagokat, amelyeket fokozatosan ki kell vonni az alkalmazásból, de ezek között szerepelnek olyanok is, amelyeket monimerként való felhasználásra regisztráltatni lehet.

A 3.2.1.1. cikkelyben előírják, hogy a polimer gyártója vagy importálója köteles informálni az ECHA-t a polimer osztálybasorolásáról és minősítéséről, de ehhez semmiféle támpontot nem ad meg.

Ha a polimerhez bármilyen anyagot hozzákevernek, polimertartalmú „készítmény”-t kapnak, amelynek valamennyi összetevőjét regisztráltatni kell, ha csak a szállítói lánc előző résztvevője (gyártó, importáló) nem regisztráltatta.

Az „árucikk” olyan tárgy, amelynek a formája a funkció szempontjából fontosabb, mint anyagának kémiai összetétele. Ezért pl. a granulált anyag nem árucikk. A habosított műanyagnak ezzel szemben a habszerkezet adja meg a jellegét, ezért a műanyaghabokat „árucikk”-nek tekintik.

A Reach elődje, a 67/548/EEC direktíva az új monomerből felépített polimer regisztrációját és bevizsgálását mennyiségtől függetlenül kötelezővé tette. A polimerekre vonatkozó útmutató a 3.2.1.2. cikkelyben egyértelműen kimondja, hogy a Reach szellemében ezek (ill. monomerjeik) regisztrációs kötelezettsége is az éves felhasználástól függ.

A természetes polimerekre nem terjed ki a Reach hatálya, ha azok nem veszélyesek és megfelelően osztályba vannak sorolva. Ha veszélyesek vagy ha módosítják

őket, meg kell határozni az őket alkotó monomer(ek)e)t és regisztráltatni kell, kivéve, ha regisztrációra nem kötelezett anyagról van szó. A kémiai módosításhoz használt anyagot „egyéb anyag”-ként vagy intermediereként kell regisztráltatni. A cellulóz monomerje pl. a glükóz, amelyet a IV. függelék értelmében nem kell regisztráltatni. Érdekes azonban számon tartani, hogy a IV. és V. függelék átdolgozás alatt van, és a IV. függelékben felsorolt 68 anyag közül néhányat ki fognak hagyni a listából. A végső döntés az előregisztráció befejezése után várható. Ezért célszerű ennek a monomernek az előregisztrálása is.

Összefoglalva: valóban létezik a polimerekre vonatkozó felmentés a regisztráció alól, de a polimergyártóknak nagyon alaposan végig kell gondolniuk, hogy milyen anyagokat használnak; polimerek-e azok az anyagok, amelyekkel dolgoznak, megtörtént-e ezeknek az anyagoknak az előregisztrációja a szállítói lánc korábbi lépcsőfokán, és egyáltalán, mi a teendőjük, hogy a későbbiekben ne érje őket kellemetlen meglepetés.

Túlélnek az európai kisvállalatok a Reach-et?

Egy egyesült királyságbeli tanácsadó cég, a **Refac** (Reach Facilitation Company), amely kifejezetten a Reach-csel foglalkozik, az új vegyipari törvény következtében a vállalatokra háruló költségek hatásait próbálta megbecsülni. A cég képviselője úgy véli, hogy a törvény bonyolult és erősen bürokratikus, a végrehajtásával járó költségek nagyon meg fogják terhelni az európai gazdaságot, és különösen a kisebb vállalatokat, amelyeknek sem pénzügyi, sem adminisztratív, sem technikai forrásaik nincsenek az elvárások teljesítésére.

*Az ipar már kifejezte aggodalmát a várható költségek miatt. A közvetlen költségek – a regisztrálási díj és a szükséges vizsgálatokért kifizetendő összegek – ijesztő anyagi terhet rónak a kisebb cégekre. Az előbbieken bemutatott regisztrálási díjakat túlzónak találják. Az ECHA mint monopolhelyzetben lévő törvényhatóság olyan összegekkel sújthatja az ipart, amelyek kevéssé vagy egyáltalán nem állnak arányban az Ügynökség működtetésének költségeivel. Az **Európai Vegyipari Tanács (Cefic, European Chemical Industry Council)** szerint a javasolt díjak túlzott bevételt biztosítanak az ECHA-nak és túlterhelik az ipart. Emiatt megrendül majd az Ügynökség munkájába és a díjrendszer legitimitásába vetett bizalom. Kicsi az esély azonban arra, hogy az Európai Bizottság (EB) a közeljövőben felismeri, nagy hibát követett el. A díjakat megszüntették, és csak az idő fogja megmutatni, hogy ezzel mekkora csapást mértek az európai vegyipar versenyképességére.*

A Reach erősen sújtja a kisvállalatokat már azzal az adminisztratív teherrel is, amellyel a törvény végrehajtása jár. Ez elkerülhetetlen következménye az EB bürokratikus szabályrendszerének, és nevetségessé teszi számos nemzeti kormány törekvését, amellyel könnyíteni próbáltak az üzleti élet túlszabályozottságán. Hogy valójában mennyibe kerül a megnövekedett adminisztráció, csak a folyamat megindulása után derül ki.

Az Egyesült Királyságban végzett felmérés szerint a kisebb vállalatok alig-alig tudnak valamit a Reach-ről, anyagaik felhasználói sem többet. Valószínűleg az EU többi országában sem jobb a helyzet. *A június 1-jén indult, mindössze hathónapos előregisztrációs időszak fele pedig már eltelt, és a másik fele is hamar elmúlik.*

Amikor 2008. április 16-án az EB jóváhagyta a regisztrációs díjakat, kétségtelesenül gondolt a kisvállalatokra, amelyeknek jelentős – 90%-os – kedvezményt adott. *Valójában a kedvezményeknek három szintje van.* Ezek első megközelítésben nagyvonalúaknak tűnnek, alaposabban megvizsgálva azonban kiderül, olyan alacsonyan húzták meg a mikro- és kisvállalatok éves forgalmának és mérlegük egyensúlyának határértékét, hogy csak kevesen élhetnek a kedvezményekkel. Az sem közömbös, hogy ezeket a határértékeket 2003-ban tűzték ki, és az infláció miatt a vállalatok éves forgalmának számértéke meredeken nőtt. Emiatt csak nagyon kevés cég tudja majd igénybe venni a 60 vagy 90%-os engedményt. Jó példa erre az Egyesült Királyság, ahol 2005-ben még a vegyipari szövetség (CBA, Chemical Business Association) tagjainak 34%-a, 2008-ban már csak 8%-a volt az EB definíciója szerint mikrovállalatnak minősíthető. Az EB-nek realizálnia kell, hogy az elavult határértékek következtében a kisvállalatokat inkább kizárják, mint eredeti céljuk szerint segítenék a Reach megvalósításában. Ezen úgy lehetne segíteni, hogy az EB felülvizsgálja és módosítja a besorolás határértékeit, majd évente hozzáigazítja őket a vegyiparban mért inflációhoz, egészen 2018-ig, a Reach végső kifutásáig.

Általános vélemény, hogy a Reach nagyon bonyolult és nagyon bürokratikus, ami a kisvállalatoknak nagyon sok problémát fog okozni. Számos vállalatnál csak mostanában tudatosultak a határidők, és csak kevés helyen ismerték fel teljes egészében, hogy mekkora költséggel és adminisztratív teherrel jár a Reach teljesítése. De tetszik vagy nem, a Reach itt van, és az iparnak az a feladata, hogy végrehajtsa; emellett arról is gondoskodnia kell, hogy termelése nyereséges maradjon.

Mindenesetre érdemes megnézni, hogy hogyan közelíti meg a vegyi anyagok biztonságának kérdését *az USA környezetvédelmi hivatala, az EPA (Environmental Protection Agency).* *A megelőzés elve helyett az EPA kidolgozta a Champ nevű kockázatalapú rendszert, amely sokkal egyszerűbb, mint a Reach, és sokak szerint hatósabban védi az emberi egészséget és a környezetet.* Ha a *Champ* rendszert elfogadják a világ más térségeiben, kudarcot fog vallani az EB erőfeszítése, hogy a Reach-et a vegyipar egész világra kiterjedő szabályozórendszerévé tegye.

A Reach első lépése, az előregisztráció, elég egyszerűnek látszik. Az előregisztráció lehetővé teszi a vállalatok számára, hogy még több évig – a rájuk érvényes regisztrációs kötelezettség határidejéig – háborítatlanul használják megszokott anyagainkat. Ha elmulasztják az előregisztrációt, fel kell függeszteniük tevékenységüket, amelyet csak akkor folytathatnak, ha a Reach előírásai szerint regisztráltatták a használt anyagokat.

Az előregisztráció azonban jóval több, mint egy bürokratikus teendő, egyúttal stratégiai döntést is tartalmaz. A kisvállalatnak el kell döntenie, hogy előregisztráltas-e egy anyagot annak érdekében, hogy biztosítsa folyamatos jelenlétét az európai

piacon. Néhány Európán kívüli gyártó pl. úgy dönthet, hogy megszünteti a szállítást Európába, de európai gyártók is visszavonhatnak egyes gyártmányokat a piacról.

Az előregisztráláskor meg kell becsülni egy-egy anyag évente felhasznált mennyiségét. Megvan azonban annak a lehetősége, hogy ezt a mennyiséget többszörös előregisztrációval különböző jogi személyek között elosztva csökkentse. A nagyobb mennyiségű anyagra vonatkozóan ugyanis sokkal több adatot kell szolgáltatni, ami jelentősen megnövelheti a költségeket.

A következő lépcsőfok az anyaginformációs cserefórum, a SIEF. Itt cserélhetik ki a rendelkezésükre álló adatokat az azonos anyagot előregisztrált vállalatok, és itt oszthatják el az elvégzendő vizsgálatok költségeit egymás között. *A fő gondot a SIEF-en belül az fogja okozni, hogy az adat átadásáért az adat birtokosának fizetni kell.* A Reach ennek összegét és a vizsgálati költségek megosztását a csoport tagjai közötti megállapodásra bizza. Azok a vállalatok, amelyek sok adat birtokában vannak, ebből jelentős hasznot szeretnének húzni, régebbi adatokért akár visszamenőleg is.

Sok kisvállalat külső céghez fog fordulni, hogy az segítsen neki a Reach követelményeinek teljesítésében. Ingyenes, de korlátozott segítséget lehet kapni az ECHA-tól és a nemzeti Reach-központoktól (a hazai ilyen szervezet neve REACH-CENTRUM), bár ezek főképpen az alkalmazás és a végrehajtás kérdéseivel foglalkoznak, és egyedi vállalati problémák megoldása nem tartozik feladataik közé. Számos tanácsadó cég a Reach-et jó jövedelemforrásnak tekinti. Nem árt azonban az óvatosság, a legtöbb ilyen konzultáns cégnek nincs tapasztalata sem az iparról, sem a szabályozási ügyekről.

A Reach jelenti egy egész generáció számára az ipari szabályozás szerkezetének legnagyobb változását. Kiterjedése, összetettsége, költségei nagy kihívást jelentenek a kisvállalatok számára mind a stratégia, mind pedig a szabályozás területén. Ezeknek a vállalatoknak két dologra kell összpontosítaniuk figyelmüket: meg kell őrizniük termékállományukat a jövő számára és meg kell találniuk a Reach követelményeinek teljesítéséhez vezető, legkisebb költségekkel járható utat.

És hogyan védhetjük meg az üzleti titkot?

Egy 2006-ban Helsinkiben kifejezetten a Reach feladatainak teljesítésében segítségadásra alapított cég, a **Reachway** munkatársai arra a kérdésre keresik a választ, hogy egy vállalat hogyan tudja egyszerre regisztráltatni valamennyi anyagát, azok adatait megosztani más vállalatokkal, emellett megőrizni üzleti és gyártási titkait és betartani az EU versenyszabályzatát.

A Reach-korszakban a vegyi gyáraknak, az importálóknak és a vegyi anyagok felhasználóinak a korábbiaknál sokkal több adatot kell közzétenniük anyagaik felhasználásáról és biztonságáról. A bizalmas információk közzététele rendkívüli óvatosságot kíván, különös tekintettel az egész világra kiterjedő hálózattal rendelkező globális vállalatokra. Nagy súlyt kell helyezni az adatok biztonságára és a velük kapcsolatos kommunikációra, mert ha az adatok rossz kézbe kerülnek, annak hátrányos következményei lehetnek a vállalatra és a vállalat versenyképességére. Ugyanílyen vagy akár

súlyosabb következmények származhatnak abból, ha egy vállalat vét az EU verseny-szabályzata ellen.

A törvényi kötelezettségek pusztá teljesítése ezért nem lesz elég ahhoz, hogy egy cég sikeres legyen a Reach-ben. A vegyipar új korszakának alapvető része lesz a felkészülés a bizalmas üzleti információk, a szellemi tulajdon és az EU versenytörvényének kezelésére. Ennek jelentőségét növeli az a tény, hogy a *Reach széles körű kötelezettséget ír elő a vállalatok közötti kommunikációra*. A Reach megvalósításának alapvető elve a folyamatos egyeztetés egyrészt a szállítói lánc, másrészt az információs cserefórumokon belül a többi vállalat képviselőivel.

A *Reach adatmegosztásról szóló útmutatójának (Reach Data Sharing guidelines, RIP 3.4)* készítésekor nagy figyelmet fordítottak a versenyszabály és a Reach szabályainak viszonyára. Ez a kérdés nem csak kis részlete a tekervényes Reach-kezelésnek, hanem meghatározhatja számos vállalat jövőjét is. Valószínűleg emiatt a szöveg szerkesztője szükségesnek látta kiemelni, hogy „a Reach szereplőinek mindig gondoskodniuk kell arról, hogy tevékenységük – függetlenül az együttműködés általuk választott formájától – megfeleljen az EU versenytörvényének.” Az útmutató több példát mutat be ugyan erről a témáról, de ezek nem nagyon alkalmazhatók az adatcsere esetére, és a RIP 3.4 sem sokat mond arról, hogy hogyan elégíthetők ki a versenyszabályzat követelményei a változó vegyipari piacon.

Vezető jogtudósok is felhívták erre a tényre a figyelmet. Az egyik szerint „a SIEF-csoportokban versenytársak cserélik ki az információkat. A résztvevőknek ezért biztosítaniuk kell, hogy az adatcsere folyamán nem követnek el versenytörvényt érintő cselekményt, és válnak az árak vagy a piaci magatartás koordinálásának eszközévé. A kommunikáció során kitudódhatnak speciális mennyiségek, felségterületek, piaci stratégiák, amelyek a versenytörvény értelmében kényes adatok, és ezért kerülendők.” Ilyen esetekben az adatcsere a minimumra kell csökkenteni, anonim vagy csoportformát érdemes választani, ha lehetséges.

Míg a Reach közös kommunikációra kötelezi a vegyi anyagok gyártóit, importőreit és a vegyi anyagok felhasználóit, az egyes cégek érdeke, hogy minél többet tudjanak meg versenytársaik ténykedéséről. Ezért különösen kell ügyelni az üzleti információk bizalmas voltára a szállítói lánc és a anyaginformációs cserefórumok résztvevőivel való megbeszéléskor, nehogy az információ illetéktelen kezekbe kerüljön. Komoly bonyodalmak származhatnak abból, ha a SIEF csoport vagy a konzorcium játékszabályait nem határozzák meg kellő pontossággal már az induláskor, és ha megbeszéléseket nem lehet utólag pontosan felidézni.

Az információcsere fórumain végbemenő megbeszélések később rendkívül nagy gondokat okozhatnak, ha nem készül róluk testre szabott jegyzőkönyv, és megbízható adattárolás hiányában utólag feleslegesnek, a törvénnyel ellentétesnek és költségesnek bizonyulhatnak. A már idézett jogtudós szerint „A veszélytelen és biztonságos információcsere fontosságát nem lehet eltúlozni; a versenytörvény megsértése egy vállalat egész világra kiterjedő forgalmának 10%-át kitevő büntetést vonhat maga után. A vállalattal szemben ezenkívül kártérítési igénnyel léphetnek fel azok, akiket veszteség ért

a versenyellenes magatartás következtében. Ez rontja a vállalat megbecsülését és a márka hírnevét”.

A kommunikáció pontos visszaidézhetőségét és az adatok tárolását a Reach is megköveteli. A gyártóknak, importálóknak és felhasználóknak az általuk összegyűjtött adatokat a kérdéses anyag vagy készítmény gyártásának, importálásának, leszállításának vagy használatának utolsó évétől számított legalább 10 évig meg kell őrizni.

Bár az előregisztráció már megkezdődött, a Reach-csel kapcsolatban még számos kérdésre kellene választ adni. Ahhoz nem fér kétség, hogy a vegyi anyagok ellátásában, a szállítási láncban változások lesznek. Egy tavaszi felmérés szerint az Egyesült Királyságban a vállalatok 45%-a számít arra, hogy beszállítóikkal új tárgyalásokat kell kezdeményezni és új megállapodásokat kell kötni. A Reach bizonyos mértékben hatással lesz valamennyi vállalat szállítási láncára.

A Reach-korszakban a vállalat sikerének kulcsa a megfelelő kommunikáció a beszállítókkal és a vásárlókkal. Nem kérdéses, hogy a vállalatoknak jó időben el kell kezdeni a felkészülést a regisztrációra és a jóváhagyásra, fel kell használni minden lehetséges adatforrást és folyamatos együttműködést kell kialakítani egymással. Az előregisztráció időtartamának közel a vége, és haladéktalanul meg kell tenni mindent annak érdekében, hogy legalább a legfontosabb alapanyagok hozzáférhetőek maradjanak a vállalat számára.

Összeállította: Pál Károlyné

Petteri Mäkälä (ECHA): Reach operations begin. And Europe is asking if we are ready. = CHEManager Europe, 2008. 7–8. k. p. 13.

Egbers, G. (Elastogran GmbH): Not so fast! Some polymers may not be exempt from Reach. = REACH 2008. 1. sz. (a CHEManager különszáma), p. 5.

Whyte, M. (Refac): Small is beautiful – and vulnerable. Can Europe's smaller firms survive the impact of Reach? = CHEManager Europe, 2008. 7–8. k. p. 13.

Punta, E.; Alaranta, J. (Reachway OY): Managing the Reach risks. Proper communication is the key to success. = CHEManager Europe, 2008. 7–8. k. p. 14.

Csúcsminőségű polimerkeverékek

Ömledék formájában feldolgozható, magas hőmérsékletnek tartósan ellenálló, emellett vegyszerálló, nagyon tiszta és hő hatására előre megkívánt mértékben táguló műanyagot nehéz találni. A **Victrex** cég ilyen műanyag sorozatot állított elő saját *Victrex* márkanevű poli(éter-éter-keton)-jának (PEEK) és a **Sabic Innovative Plastics** cég *Extrem UH* márkanevű hőre lágyuló poliidimidjének (TPI) keverésével. A *Max-Series*-nek nevezett sorozat tagjainak tartós hőállósága 150–275 °C között lesz. *Jelenleg a sorozat az első két tagját (M1000 és M2000) lehet megvásárolni, ezekben eltérő a PEEK és a TPI aránya.* A cég a keverékekben az összetevők legjobb tulajdonságait igyekezett egyesíteni: a PEEK kiemelkedő vegyszerállóságát, hidrolízisállóságát, tartós hőállóságát, a TPI méretstabilitását, magas hőmérsékleten is nagy szilárdságát, terhelés alatti magas lehajlási hőmérsékletét (HDT), csekély hajlandóságát a kúszásra. A Victrex cég széles körben kínálja új termékeit, de elsősorban az olaj- és gázipar, továbbá a félvezető ipar érdeklődésére számít.

Macplas International, 4. sz. 2007. dec. p. 46.

P. K.-né

www.quattroplast.hu